

pe măsura imperativelor istorice, artistice, științifice pe care le exprimă.

Consultând programul, vom observa că multe comunicări (ținute la secția a III-a) puteau fi la secția a II-a: cele despre valorificarea și integrarea centrului istoric și a unor străzi vechi în structura urbană actuală a Botoșanilor, cele trei comunicări având obiect conservarea Pieței Unirii și restaurarea Prefecturii Vechi din Timișoara, și, înedesebi, cea cu privire la restaurarea ansamblului arhitectural din cadrul Complexului muzeistic de la Mogoșoaia. În legătură cu această din urmă comunicare se pune întrebarea de ce a fost ea inserată la subcapitolul „Centrul istoric al municipiului București”, cum de altfel este cazul și cu alte monumente bucureștene, nelegate de centrul istoric al Capitalei. Apoi, cred că nu toate comunicările, grupate la secția a III-a, se constituie realmente în materiale sau propuneri referitoare la *posibile* rezervații de arhitectură. Să dăm doar cîteva

exemple așa cum ne apar ele din titlurile de comunicări ce ne stau ~~mai la îndemînă~~: *Considerații asupra evoluției de la han la hotel în Cluj-Napoca*; *Valoarea peisajului urban al Gherlei* sau cea privind aspectele istorico-artistice ale dezvoltării aceluiași oraș. Desigur, Gherla este orașul nostru cu care ne mîndrim în ceea ce privește numărul mare al edificiilor barocului ca să nu mai vorbim de expresivitatea lor. Expresie a unei arhitecturi baroce originare, interpretată în forme și formule adaptate programului constructiv românesc, unele din monumentele sau chiar ansambluri de clădiri în stil baroc din acest oraș nu ne îndoiim că ar constitui, cert și nu posibil, veritabile rezervații de arhitectură. Și, cred, de asemenea, că așa s-ar pune problema cînd solicităm cercetătorilor teme în care să-și prezinte noutăți din rezultatele investigațiilor lor, teme care să se încadreze problematicii actuale din domeniul conservării patrimoniului arhitectural național.

Se impune direcționarea interesului cercetătorilor spre abordarea sistematică a unor probleme fundamentale — în conformitate cu obiectivele din planul general de cercetare — și de stringență actualitate. Apoi, trebuie să ne străduim ca lucrările noastre să fie convingătoare, la obiect, și să incite la veritabile discuții (afectînd mai mult timp acestora), din care să reiasă propuneri valoroase implicînd o permanentă răspundere socială pentru valorificarea moștenirii trecutului.

O mai atentă selecție a comunicărilor, ținînd seama mai ales de calitatea și noutatea ideilor, diversificarea și înnoirea continuă a tematicii în vederea abordării celor mai actuale probleme ale valorificării moștenirii culturale sînt de natură să creeze climatul propice pentru dialog, pentru discuția deschisă și argumentată, pentru transformarea, pe această cale, a tuturor sesiunilor noastre științifice în adevărate laboratoare de creație.

ELISABETA ANCUȚA-RUȘINARU

„VALORI ALE PATRIMONIULUI CULTURAL-NAȚIONAL”, CRAIOVA, 1981

Sesiunea de comunicări „Valori ale patrimoniului cultural național”, organizată în decembrie anul trecut de către Muzeul Olteniei (și respectiv Oficiul județean Dolj al patrimoniului cultural național) și Universitatea cultural-științifică din Craiova, s-a înscris în contextul activităților specifice muzeale, muzeele fiind cele angajate în primul rînd în acțiunea nobilă de valorificare și ocrotire a zestrei noastre artistice și culturale. Această activitate, de mare amploare numai în condiții de pace, „sporește răspunderea tuturor acelor aflați în cadrul subansamblurilor culturale și implicați nu numai în opera de salvare dar și de dezvoltare a patrimoniului cultural național (prof. univ. dr. Nicolae Novac), înseamnă, totodată, a dobîndi conștiința a ceea ce este de apărut și salvat, înseamnă apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru, tradițiile lui culturale” (Andrei Paleolog, C.C.E.S.).

Vorbînd despre rostul muzeului care „trebuie să-l cîștige pe vizitator, să-l facă permeabil, deschis fenomenului artistic”, criticul de artă Radu Ionescu propune o nouă lectură a artei și includerea artei moderne românești în perspectiva universală, prin interpretări care să nu denatureze imaginea ce-o avem despre un artist și printr-o structurare reală a muzeului de artă (spre exemplu, nu o galerie de artă românească și o altă de artă universală, cum figurează în organizarea actuală a Muzeului de artă al R.S. România, ci de picturi străine, alături de sala picturilor românești).

Despre înfățișarea centrului Craiovei, cu dinamica dezvoltării urbei atestate documentar în secolul al XV-lea, devenită oraș în cel de-al XVI-lea, despre începuturile moderne ale Craiovei la sfîrșitul lui XIX a comunicat, pertinent arh. Theodor Cochei, președintele Filialei Dolj a Uniunii Arhitecților din R.S. România, care a făcut totodată remarcă critică

în ceea ce privește dărîmarea, după cutremurul din 1977, a unor clădiri caracteristice Craiovei, precum și recomandări pentru comisia ce trebuie să ia în studiu întreaga zonă a centrului acestui oraș „pentru a valorifica, în urma demolării, ceea ce reprezintă istorie, cultură, valoare”.

Ținute apoi în trei secții: Artă veche, Artă modernă și contemporană, Monumente istorice, comunicările au surprins dimensiunile majore ale spiritului creator românesc, manifestat în arta construcțiilor, în arta veche (ornamentica ceramicii, a cărții și manuscriselor vechi, pictura pe lemn), arta populară, arta plastică.

Putem considera lăudabilă inițiativa Muzeului Olteniei de a organiza și sesiuni tematice cum este cea de care vorbim pentru a surprinde, în același cadru științific, un întreg evantai de modalități de exprimare artistică, de redare a spiritului epocilor în care au fost create valorile patrimoniului cultural național și de a desluși sensurile moștenirii noastre culturale-științifice. În acest sens, menționăm contribuțiile aduse de unii expozanți la aprofundarea cunoașterii ornamenticii ceramicii neolitice, prin explorarea inventarului artistic descoperit la Circea și Grădinile din Oltenia a cărui motivistică (triunghi, spirală, semicerc alb pictat pe roșu) este văzută de Marin Nica (Muzeul Olteniei), în legătură cu obiectele ceramice de la Tesalia; la interpretarea artistică a unui ansamblu necunoscut de pictură brîncovenească la biserica Sf. Paraschiva Brabeți (Sebastian Duicu, Muzeul Olteniei); a unui ansamblu de pictură pe lemn din secolul al XIX-lea, realizat de Nicolae Polcovnicul Zugravu la biserica Sf. Treime din Turburea, județul Gorj (Victor Marinoin, Muzeul județean Gorj); la relevarea unor evidente și strînse legături ale centrelor artistice din sudul Carpaților în secolul al XVIII-lea, cu

pictura românească din Transilvania, interfețele și transferul, cu această ocazie, a unor modalități stilistice ce vor marca importante monumente ale românilor de pe ambele versante ale Carpaților (Marius Porumb, Institutul de istoria artei Cluj-Napoca); la cunoașterea strădanilor unui neobosit animator cultural și deschizător de drumuri în cercetarea monumentelor (în special a celor medievale din Oltenia) care a fost I.B. Georgescu, talentat condeier din perioada interbelică (Andrei Paleolog).

O serie de alte comunicări au evidențiat rezultatele obținute în activitatea de cercetare a monumentelor de arhitectură din județul Dolj și concretizate în: relevarea, pe baza documentelor și a unor clădiri încă existente, a unor locuințe de piatră și străzi dispărute, în Craiova secolului al XVIII-lea, cu lansarea propunerii de rezervații arhitecturale în zona pieței vechi și a centrului istoric al aceluiași oraș (Șerban Berendei, O.P.C.N. Dolj); propuneri ce vizează rezolvarea — pe baza proiectelor corespunzătoare exigențelor actuale — a amplasării și în spațiul urbanistic nou construit a lucrărilor de artă monumentală (arh. Dan Budică, Institutul de proiectări Dolj); inventarierea monumentelor din raza județului Dolj, prilejuind, pe baza studierii unor prețioase surse, cunoașterea arhitecturii din secolul al XVII-lea (Tereza Sinișgalia, Institutul de istoria artei, București); analiza tipurilor de locuință tradițională, a nivelului social-economic și tehnicilor de construcție din nordul Mehedinților (Marcela Popilian, Academia de științe sociale și politice, Centrul Craiova); aprecierea persistenței sistemului constructiv arhaic în arhitectura noastră populară, venind din neolitic pînă în secolul al XIX-lea (Ștefan Enache, Muzeul Olteniei), ș.a.

E.R.

PE MARGINEA ACȚIUNII DE REPERTORIERE A PICTURILOR MURALE MEDIEVALE DIN ROMÂNIA

Institutul de istoria artei a găzduit, în ianuarie anul acesta, ședința sa de comunicări științifice, evidențiind rezultatele primei etape a repertoriului picturilor murale din România. Este vorba de fapt despre înregistrarea după un anumit criteriu a picturilor monumentelor medievale românești pînă la anul 1450, de către cercetători din unități ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste și din Institutul de istoria artei.

Au participat reprezentanți și specialiști din C.C.E.S., istorici și critici de artă, muzeografi.

Opiniile exprimate cu privire la această acțiune s-au referit la importanța, conținutul științific al repertoriului, la metodologia și

organizarea unei astfel de lucrări de amploare. De asemenea, la aspecte ale desfășurării activității de cercetare din ultimii ani în vederea ocrotirii monumentelor, la criteriile alcătuirii și extinderii repertoriului în general, ca formă superioară de evidență.

Sesiunea de lucru a prilejuit un schimb prețios de vederi și „un contact colocal, de gest”, un cadru în care au fost prezentate opt comunicări privind: tehnicile picturilor murale de la noi, implicînd cunoașterea materialelor de epocă și a caracteristicilor procedurilor de lucru (pe baza analizei de probe arheologice de la monumente); corespondența dintre reprezentările unor picturi și legende aflate în manuscrise vechi sau raportarea la epigrafie care, prin lecturarea unor inscripții, slavone,

vine în sprijinul unor datări mai sigure și chiar al stabilirii originii unor semnificative monumente ca Leșnic, Crișcior, Rîmeți ș.a.; folosirea posibilităților oferite de tehnicile criminalistice în descifrarea inscripțiilor, și informarea falsurilor; datarea mai precisă a picturilor murale a unor monumente ca Leșnic, Peșteana ș.a.

Cercetare laborioasă, prin redarea multiplă și bogată în date asupra unui domeniu sau altul, repertorierea este pe cît de complexă, pe atît de utilă. Acțiune pe care o considerăm și noi lăudabilă, referindu-ne la cea sus-amintită, și care o dorim să fie un îndemn pentru îmbogățirea unor asemenea repertorii sau cataloage și pentru alte domenii.

